

VIII

Antuna Blaževića se nisu sjećale. Postoje ljudi koji i u gradu u kojem svatko voli znati više nego što treba, gdje na rubovima svačije priče vise suvišne niti za koje će se uvijek netko uhvatiti i početi je drapati uvodeći u nju nekog svog, onog jednog koji je radio u *Incelu*, *Jelšingradu* ili *Metalu*, izlazio u *Baštu sljezove boje*, kupao se na *Abaciji*, igrao za *Naprijed* ili imao strica čiji je prijatelj oženio kćerku sestre onog doktora koji je poznatom sportašu spasio oko, i u takvom gradu, dake, postoje ljudi koji kraj radoznale i pričljive većine prođu neprimijećeno.

Kiselila su se lica trima ženama dok su ga promatrale na fotografiji koju sam otrgnuo iz novina još u Puli, no u njihovim očima nije bilo znakova prepoznavanja. Čudilo me što vijest od prije nepuna tri mjeseca nije snažnije odjeknula gradom u kojem se sve dogodilo, što se još uvijek ne prevrću priče i ne progovaraju oni kojima su se najednom stvari rasvijetlile ili im je otpočetak sve bilo jasno, koji su u nekim davnim i dalekim postupcima iščitavali njegove opasne namjere i upravo ovakav rasplet, usput izmišljajući i nadodajući ono čega nije bilo, da bih napokon shvatio u kojoj je mjeri ljekovito i nužno prošlost duboko zakopati, a tešku ilovaču nad njom tvrdo nabiti. Valjalo im je živjeti u sadašnjosti, a meni nije preostalo ništa drugo

nego da se od te iste sadašnjosti okrenem i zakoračim na drugu stranu.

„Imala je nekoliko modrica u dnu leđa. Sve nastale postmortalno“, govorio mi je Cvijeto Tadić u ljetno jutro na terasi svog stana. Na tijelu Anje Bakul nije bilo drugih tragova nasilja niti znakova borbe. Smrt je nastala utapanjem, a u jednjaku je uočeno nešto riječne trave. „Ako te interesuje, potražiću rokovnik u kojem sam napisao šta je tog dana jela“, rekao je, a ja sam ga zbunjeno pogledao. Kroz duge godine rada na patologiji potajno je sastavljao *kuharicu* s posljednjim obrocima pokojnika koji bi mu došli pod nož. Uključivao je samo iznenadne smrti, bez onih dugotrajnih koje prate lijekovi i bolničke ili dijetalne prehrane. „Kroz čitav moj radni vijek niko nije umro od gladi, što ukazuje na svojevrsni društveni standard. Odavno sam u penziji pa ne znam je li se do danas šta promijenilo.“ Bio je star, dobrano načet Parkinsonovom bolešću, no u osmijehu je ostao dječak. „Kod ovakvih to nikad ne prolazi“, kazat će mi njegova supruga kad bude iznosila kavu.

Denis Šabić je priveden istog jutra. Bio je još uvijek pijan i to je bio glavni razlog zašto je milicija duboko sumnjala u njegovu priču. Nisu mogli povjerovati da netko u takvom stanju, usred proljeća, dok su jutra još ledena, može zorom stati na čamac i odgurujući se dajakom uzvodno prijeći toliki put. Nisu imali volje natezati se i nadgornjavati s pijanim čovjekom, pa su vrlo brzo sijevnule šake i pendreci. Valjalo je što prije zatvoriti slučaj. U Gornjem Šeheru je vladalo opsadno

stanje, a potraga za višestrukim ubojicom u početku nije davala rezultate. Denisa Šabića su dva dana držali u pritvoru i redovito batinali, a on im jadan nije imao što reći osim da je bila jako lijepa. To im je zvučalo kao dobar motiv, pa bi udarali još jače. U predvečerje drugog dana najednom su stali. Onaj koji je tukao najžešće ušao je u ćeliju s dvije boce piva, kresnuo ih dlanom o željeznu klupu i pružio mu onu na čiji je grlic navrla pjena. Svoju je dugo držao u zraku čekajući da nazdrave. Denis Šabić je gledao u pod, po kojem je kapala pivska pjena, kad su se dvije boce kucnule. Reska tekućina zapekla mu je nepce i grlo. Učinilo mu se da pije krv. „De mi sad reci, ovako drugarski, što je, brate, udavi?“ posljednji put je pokušao organ reda prije nego što je alibi konačno prihvaćen. Dvanaest ljudi je potvrdilo gdje se nalazio Denis Šabić u trenutku smrti Anje Bakul, a od njih dvanaest, petorica su bili oni koji su ga izbacivali iz *Kajaka*. Trideset godina kasnije, dok budemo sjedili uz Vrbas i pili pivo, zadižat će lijevu ruku govoreći: „Evo, ovo mi je ovde sve bilo modro.“ Gledat ću ugojeno tijelo potrošenog čovjeka i misliti kako je nekad dajakom uzvodno gurao čamac sve do Novoselije. „Sreća da sam bio još pijan pa na početku nisam ništa ni osjećao. Al kasnije sam pišao krv.“

Sjećao se imena čovjeka koji ga je najžešće tukao. Pamtio je vonj znoja i fleke koje su izbijale na razdrljenoj milicijskoj košulji šireći se pod pazusima dok ga je mlatio golim rukama, skidao remen i šibao po nogama ili pendrečio po bubrezima. I danas ga oblije

leden znoj kad mu se učini da čuje njegov glas, a zna se dogoditi da iznenada dopre iz daljine, s ulice ili televizora, no najčešće odnekud iz duboke tišine u koju se zatvorio. Potjera ga iz sna usred noći, pa pali svjetlo i traži modrice po tijelu, a kad mokri, vazda strepi da otud ne poteče krv. „U prvo vrijeme sam ga želio ubiti“, kazao je ne dižući pogled s poda, gdje je mrtvo ležalo nekoliko pregaženih opušaka i rosila se boca piva. „Kako je nestajalo modrine i boli, tako se gasila i moja želja. Na kraju je, kad bi se slučajno sreli u gradu, bilo neugodnije meni nego njemu.“ Pljunuo je u Vrbas. I dalje je osjećao okus krvi kad bi pio pivo. Zato ga je i pio toliko, da se nikad ne ugasi žeravica od prije trideset godina. Da strah i sram posve ne nadvladaju bijes. Da ima razloga živjeti. „Govno se zvalo Raif Kapić“, konačno je prevalio preko usana. „Umro je prije tri godine u Norveškoj.“ Sve što je saznao o njemu, kroz duge godine u kojima je za njim njuškao potajno se nadajući osveti, gubilo je svaku vezu s onim koji mu je batinama uništio život. Raifa Kapića starost je smekšala i četvero unučadi koje je dočekao zauvijek će ga se sjećati kao blagog čovjeka, za njih spremnog preokrenuti nebo i zemlju.

„Otpočetka sam im govorio da se radi o samoubistvu i da onog momka puste na miru“, govorio je Cvijeto Tadić, drhtavo prinoseći šalicu u kojoj je divljala kavena oluja. „I mimo naučnih činjenica, uvijek sam znao prepoznati one koji bi digli ruku na sebe. Vidjelo im se u očima.“ Tih je dana uz Vrbas prohodao sate i sate, od niže Jagara pa sve do mjesta gdje je nađeno

tijelo, tražeći bilo kakav trag koji je Anja Bakul mogla pustiti. Našao je cipele. „Samoubice imaju potrebu nešto ostaviti za sobom“, rekao je. „I sad bi stavio ruku u vatru da nije ubijena.“